Maandag 22 Juli 1946 — DAGBLAD — 63ste Jaargang No. 4866

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog Tel. 1858, Postbus 80, Willemstad Redactie-adres Conscientiesteeg 27

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Volksopstand in Bolivia.

Studenten doden President Villarroel.

Rechters en Onderwijzers thans aan het bewind.

Bomaanslag in King David Hotel te Jerusalem.

OMWENTELING IN BOLIVIA.

Gisteren heeft in La Paz een geslaagde omwenteling plaats gevonden, welke veel gelijkenis vertoont met de Franse revolutie. Het volk bestormde het Paleis onder leiding der studenten en doodde President Villaroel, wiens totalitair bewind niet langer getolereerd werd.

De voorlopige regering, die thans gevormd is, beloofde prompt het herstel van de constitutionele vrijheden en verklaarde, dat zij lang genoeg aan het bewind zal blijven om een vrije verkiezing te doen houden.

De voorlopige President Nestor Guillen, die namens de regeringsjunta sprak, beloofde dat Bolivia zijn internationale verplichtingen zal nakomen. Villaroel stierf bij de verdediging van zijn regering nadat zijn aanhangers negen-en-een-half uur weerstand hadden geboden aan een vastberaden aanval der burgers, die de stilzwijgende steun hadden van enkele leger-eenheden.

Hoe bitter de strijd was — misschien wel ongekend in heftigheid in Latijns Amerika — blijkt uit de schatting, dat er 2000 doden en gewonden zijn. Een brand die veroorzaakt werd in het arsenaal, werd door groepen van arbeiders geblust. Auto's van het Rode Kruis rijden door de straten om eerste hulp te bieden en honderden te vervoeren naar de hospitalen die reeds propvol zijn. Noodhospitalen zijn gevestigd op vele plaatsen en via de radio wordt door de Junta een beroep gedaan op de bloedgevers.

Terwijl de troepen in de barakken bleven, organiseerden de studenten groepen van burgers om het verkeer te leiden rondom de stuk getrokken electrische kabels en draden.

Ondanks het verzoek van de studentenleiders om orde blijven de zegevierende opstandelingen door de straten marcheren om het succes van de revolutie met gejuich te verkondigen en de verslagen regering uit te krijten.

Men weet niet waar Victor Paz Estensoro leider van de Movimiento Nacional Revolucionario — welke Villaroel steunde bij de omverwerping van President Enrique Peñaranda in 1943 — zich ophoudt. Andere leiders zochten asyl in de ambassades van vreemde mogendheden.

Hoewel Villaroel tijdens het afgelopen jaar verschillende pogingen om hem omver te werpen, overleefde (de laatste maal nog op 13 Juni), heeft de huidige uitbarsting, welke veroorzaakt werd door de stundenten, die hogere salarissen voor hun leraren eisten, zijn val veroorzaakt. Bij betogingen op 13 Juli werd een student gedood. De regering verbood toen publieke manifestaties tegen haar. Dit gaf aanleiding tot een algemene staking welke gevolgd werd door de sluiting van alle zaken en het hospitaal. De wrok van het publiek nam toe toen geschoten werd op verschillende groepen die betoogden in weerwil van het regeringsverbod. Op 18 Juli werden op zijn minst 50 personen gedood en 250 gewond als gevolg van botsingen tussen de politie en de burgers.

Villaroel poogde gisteren het getij te stuiten door verschillenden uit zijn cabinet te zetten en dit te vullen met officieren van het leger. Deze zet had evenwel geen resultaat en hij trad Zondagmorgen af.

De studenten, die in het geheim hadden samengeheuld, verzamelden tijdens de nacht een groot aantal wapenen — blijkbaar met medeweten van enkele leger-eenheden — en openden de aanval om 10 uur in de morgen.

Door een gecoördineerde actie veroverden de leiders van de universiteit aan het hoofd van ongeveer 5000 bewapende arbeiders het stadhuis, de telefooncentrale en het hoofdbureau van Politie. De meeste leger-eenheden die Villaroel naar de hoofdstad had geroepen sedert 16 Juli deden geen poging om hem te verdedigen en het grootste deel van het leger bleef binnen de barakken. Op zijn minst twee regimenten beloofden evenwel steun aan de revolutie op het ogenblik dat deze uitbrak. De regering had slechts de stadspolitie en twee bataljons — waarvan een de lijfwacht van den President vormde — om haar te verdedigen.

De leden van de MNR waren zwaar bewapend, doch de steun die zij boden aan Villaroel was niet doeltreffend. De opstandelingen kregen nog meer wapenen in handen na het hoofdbureau van politie te hebben bezet in felle gevechten. Zij bevrijdden toen de politieke gevangenen uit de nabijliggende gevangenis. Niettegenstaande het mitrailleurvuur, dat op hen gericht werd van de daken van verschillende gebouwen stroomde een menigte samen in het centrum van de stad en stormde het Plaza Murillo voor het Paleis op.

De verdedigers van het Paleis boden hardnekkige tegenstand en veroorzaakten vele slachtoffers in de gelederen der burgers met machinegeweervuur. De slag voor het Paleis woedde aan vier zijden van het Plazza Murillo. De kogels vlogen uit de ramen van het Paleis en van de opgeworpen barricaden. De studenten kregen twee tanks in bezit en maakten op kwistige wijze gebruik van traangasbommen. In een ander deel van de stad veroverden de opstandelingen het Ministerie van Defensie zonder een schot te lossen. De tegenstand van de regering nam gestadig af en de studenten die de toegang tot de kathedraal, welke naast het Paleis gelegen is, hadden verkregen, wierpen stenen en dynamietladingen op het gebouw. Beneden op straat doorbrak een kleine tank tenslotte het ijzeren hek. Er volgde een uur van gevechten van man tegen man binnen het Paleis voordat de laatste mitrailleur tot zwijgen was gebracht.

Na de verovering van de regeringszetel eindigde spoedig de tegenstand van de aanhangers van Villaroel. Enkele officieren van het leger vluchtten de heuvels rondom de bergstad in; anderen werden gedood of gevangen.

Een vliegtuig dat laag over de stad vloog, wierp een lege patronengordel omlaag met de boodschap: „De luchtmacht staat aan de kant van het volk".

Tijdens het hoogtepunt van de strijd kon men de radio van het Paleis beluisteren. Deze richtte wanhopige verzoeken tot de luchtbasis Elato waarbij werd gezegd. „Enorme strijdkrachten zijn op weg naar het Paleis. Zend automobielen en wij zullen ons een weg naar buiten banen met machinegeweren."

De hulp kwam echter nooit opdagen.

Er zijn verschillende versies omtrent de dood van den President. Volgens een dezer verhalen werd hij in de zolderkamer van het Paleis ingesloten. Een ander verhaal zeide, dat hij in de gangen werd gevat en van het balkon op straat geworpen werd terwijl hij nog leefde. Weer een ander verhaal zegt, dat hij zich op dappere wijze verdedigde en stierf als gevolg van een pistoolschot. Verschillende vrienden werden met hem ter dood gebracht, o.a. Kapitein Ballivan, voorts de redacteur Honojosa van het regeringsblad „Cumbre", Majoor Desiderio Carrasco, commandant van de militaire basis en Jorge Soria, een bloedvewant van den President.

Ook werden vele soldaten van de Paleiswacht gedood.

De voorlopige President Nestor Guillen deelde aan de Associated Press mede, dat hij en de anderen in de Junta slechts een voorlopige regering hebben gevormd om verkiezingen te doen houden en de macht over te dragen aan de regering, welke door het volk gekozen wordt. De grondwet zal onmiddellijk weer van kracht worden en zal op de meest democratische wijze worden toegepast. De voorlopige President, die zich ervan bewust is, dat de regering door het buitenland erkend zal moeten worden, zeide: „Wij zullen de meest hartelijke betrekkingen onderhouden met alle bevriende landen en alle internationale overeenkomsten waartoe het land zich verplicht heeft naleven."

Luis Golsalvez Indaburu vertegenwoordigt de universiteit van La Paz in de Junta. De vertegenwoordiger der onderwijzers is Inciento Solares, Rector van de universiteit van Sucre. Tot de aankomst van Solares zal zijn plaats tijdelijk worden bezet door Carlos Montano.

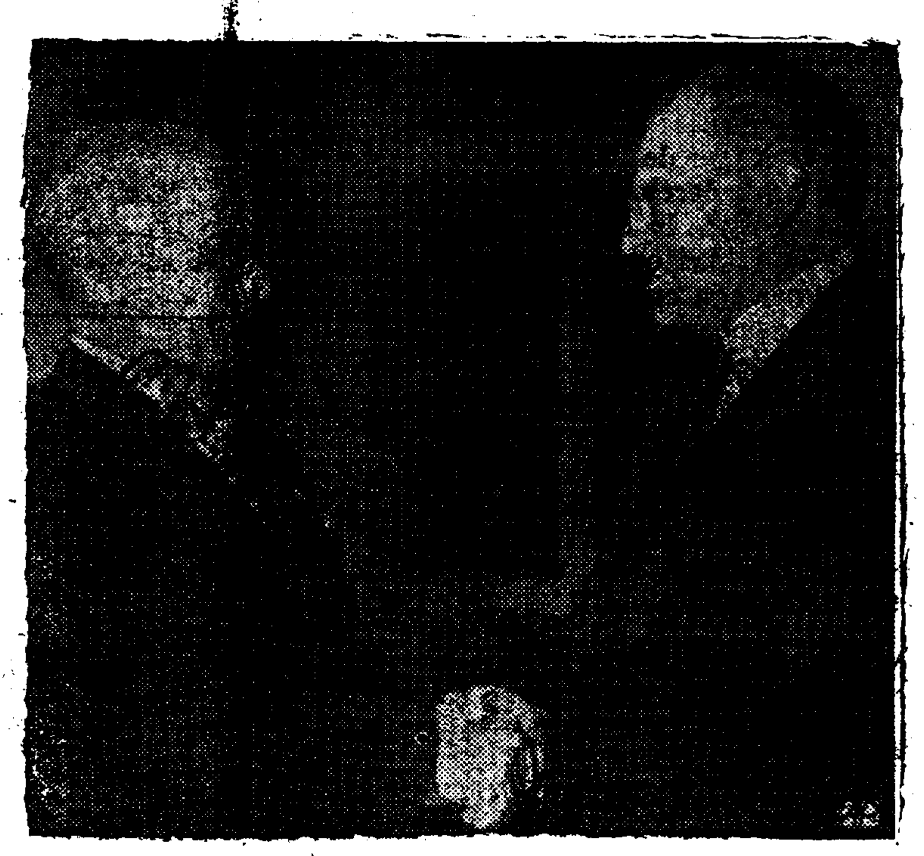
Het nieuwsblad „La Razon", dat door Villaroel onteigend werd na de mislukte opstand van 13 Juni, werd hedenmorgen door de opstandelingen aan de oorspronkelijke eigenaren teruggegeven. Het blad gaf een speciale editie uit met de kop: „Hogeschool-studenten heroveren de vrijheid voor het Boliviaanse volk". Als onderkop had het blad: „De tyrannie, welke vrouwen en kinderen lafhartig vermoordde, is door het heldhaftige volk weggevaagd" (La Paz, (AP) 22.7).

PRESIDENT AAN LANTAARNPAAL.

De lijken van President Villaroel en drie zijner vertrouwensmannen bengelen van de lantaarnpalen voor het Paleis waaruit zijn 2½ jaar oud militair regime werd verdreven door het vuur van een succesrijke volksopstand.

Terwijl de voorlopige Junta onder leiding van Rechter Nestor Guillen tracht de rust en orde te herstellen na de bloedige tonelen van gisteren, trekken de miengten langzaam voorbij de bengelende lijken van Villaroel, zijn adjudant Waldo Ballivian, den Propaganda-Directeur Roberto Honosjan en Luis Uria, Onder-Secretaris van den President.

In het Paleis heeft de Junta, welke is samengesteld uit arbeidersleiders, onderwijzers en hoogleraren, tijdelijke autoriteiten benoemd om de stroomvoorziening, de telefoondienst en andere diensten te herstellen (La Paz, (AP) 22.7).

President Truman (links) schudt de hand van Senator Warren Austin, wien hij pas benoemd heeft tot leider der Noordamerikaanse afvaardiging op de eerstvolgende Agemene Vergaldering der Verenigde Naties.

ATOOMONDERZOEK IN NEDERLAND.

Grootste cyclotron ter wereld.

In Nederland wordt een nieuwe stap gezet op de weg, die eventueel zal leiden tot heilzame toepassing van de nu nog grotendeels verborgen mogelijkheden van de radio-activiteit die bij de atoomsplitsing ontstaat.

Het reuzen-cyclotron, een door den Noordamerikaansen Professor Lawrence uitgevonden apparaat om het ene element om te zetten in het andere door de atoomkernen met protonen te bombarderen, dat in de laboratoria van de Philipsfabrieken te Eindhoven onder en na de bezetting werd geconstrueerd, krijgt zijn vaste standplaats te Amsterdam.

Dezer dagen werd daartoe opgericht de Stichting voor Fundamenteel Materie-onderzoek onder curatorium o.a. van de Amsterdamse physici, Prof. Dr. J. Clay en Prof. Sizoo. Als directeur treedt op een der constructeurs van het cyclotron, Dr. C. J. Bakker van Philips uit Eindhoven.

De Stichting heeft voor het cyclotron, dat 215.000 kg. weegt en dat het grootste ter wereld is, voor vreedzame doeleinden, een geschikt onderdak gevonden in de voormalige gasfabriek in de Watergraafsmeer aan de Oosterringdijk.

De veertig jaar oude, verlaten retortenhal, die voorzien is van een vloer, sterk genoeg om de 215 ton van het gevaarte te torsen, wordt in deze zomer herschapen in een eenvoudig, practisch laboratorium. Het gebouw wordt rondom geïsoleerd door met water gevulde bakken, die de enorme radio-actieve straling van het werkende cyclotron zullen afleiden, zodat de stralen in een kegelvormige zuil hemelwaarts stijgen.

Over drie maanden zal het laboratorium in de Watergraafsmeer gereed zijn het cyclotron te ontvangen, dat in gedemonteerde staat van de Philipsfabrieken naar Amsterdam zal worden overgebracht.

MENS EN MELODIE.

Diepenbrock Nummer.

Ter gelegenheid van de herdenking van het 25ste sterfjaar van den toen belangrijksten Nederlandsen componist sinds 300 jaar, gaf „Mens en melodie" een speciaal nummer uit gewijd aan Alphons Diepenbrock. In de korte tijd dat het blad snel in de muzikale en algemene belangstelling is gegroeid, heeft het een schat van boeiende artikelen, geschreven door knappe vakliedenstylisten en specialisten gepubliceerd. Niet te verwonderen is het daarom, dat ook in dit nummer de figuur van Alphons Diepenbrock, de componist, de schrijver, de geleerde, de cultuur-filosoof van alle kanten door deskundigen, vrienden en vereerders waaronder componisten, dichters, schrijvers en uitvoerende kunstenaars wordt belicht.

het nieuws van vandaag

De Bastille-dag is gisteren herleefd in Bolivia, toen het gepeupel de zetel der regering bestormde en een einde maakte aan de tyrannie waaraan het reeds jaren onderworpen was. Het gepeupel, dat onder leiding der studenten het Paleis binnendrong, doodde President Villaroel en verschillende zijner trawanten en hing de lijken op aan de lantaarnpalen voor het Paleis. Daar zijn zij heden te zien zoals Mussolini eens te zien was in Milaan. Het is het gruwzame lot dat allen dictatoren wacht wanneer hun greep op het volk gebroken wordt.

Er is gisteren fel gevochten in La Paz en de berichten spreken van 2000 doden en gewonden. Verschillende legereenheden steunden de revolutie, zij het slechts passief.

Een voorlopige Junta, samengesteld uit rechters, onderwijzers en arbeidersleiders, heeft thans het bewind in handen genomen en beloofde de democratische vrijheden te zullen herstellen. Men neemt zich voor de macht over te dragen aan een door het volk gekozen regering. Moge dit inderdaad zo zijn, opdat Zuid-Amerika en democratisch land rijker worde.

Afgezien van deze opstand in Bolivia heeft het weekeinde niet veel ander nieuws medegebracht.

In Jerusalem (Palestina) vond hedenmorgen een ontploffing plaats in het bekende King David Hotel, waarbij acht personen werden gedood en veertig gewond. De slachtoffers zijn voornamelijk Britse militairen en men vermoedt dat de aanslag werd gepleegd door de Joodse terroristen.

In Londen duren intussen de besprekingen over Palestina voort en men begint zich af te vragen of het niet het beste is een soort federatie van de Joodse en Arabische gemeenschappen te vormen, ongeveer zoals men in Brits Indië beoogt te doen met de Hindoes en Muzelmannen.

In Moskou is de nieuwe Tsjechoslowaakse Premier, de Communist Klement Gottwald, zijn opwachting gaan maken bij Stalin. Bij aankomst op het vliegveld werd de gebruikelijke verklaring over de vriendschap tussen de beide landen afgelegd en de hoop uitgesproken, dat deze vriendschap nog inniger zal worden.

RUIM 2600 ONDERWIJSKRACHTEN TE WEINIG.

In antwoord op de vragen van het Kamerlid Van Sleen heeft de minister van O. K. en W. medegedeeld, dat het tekort aan verplichte onderwijzers bij het lager onderwijs, voorbereidend en Ulo-onderwijs op 1 April 1946 bedroeg voor het openbaar onderwijs 790, voor het biezonder onderwijs 658, totaal 1448; het tekort aan boventallig personeel resp. 138 en 150, totaal 288, terwijl het aantal tijdelijk opengevallen plaatsen 848 en 1278, totaal 2126 bedroeg. Hierin werd voorzien door resp. 512 en 682, totaal 1194 tijdelijke leerkrachten, waaronder voor het openbaar onderwijs 322 gehuwde vrouwen en 45 gepensionneerden, voor het biezonder onderwijs 194 gehuwde vrouwen en 65 gepensionneerden.

BIJ DEN LANDVOOGD.

Vrijdagmiddag ontving Zijne Excellentie de Gouverneur de heren van het Haff, inspecteur-generaal van Scheepvaart, Korthals, directeur C.S.M., Cadières, waarnemend Havenmeester, De Haan Inspecteur Scheepvaart Curaçao, Jonker, rechtskundig adviseur B.P.M., Pellinckhof, Chef Afd. Arbeidszaken van het Departement van Scheepvaart.

Jan Groote vertelt Hilversum over Curaçao.

Sterk meeleven met Nederland.

Uit de Gooi- en Eemlander:

Dezer dagen berichtten wij, dat Ir. J. F. Groote, die in Juni 1939, in de spannende dagen vlak voor het uitbreken van de oorlog, zijn functie van directeur van Publieke Werken te Hilversum verwisselde voor die van directeur van Openbare Werken op Curaçao, in Hilversum is teruggekeerd voor een verblijf van enige maanden. Dat „verblijf" moet overigens met een korreltje zout genomen worden, want de heer Groote zit meer in Den Haag dan in Hilversum, het verlof is nl. meer dienstreis dan vacantie, maar als de zaken gedaan zijn knoopt hij er toch nog een twee maandjes echt verlof bij aan.

Hoe hij Hilversum terugvindt? vragen wij aan den man, die zulk een groot aandeel heeft gehad in Hilversums ontwikkeling in een periode van bloei en groei van 40.000 tot 72.000 inwoners in de 18 jaar dat hij hier werkte. Meer dan iemand anders moet hem immers deze gemeente aan het hart liggen.

— Ik was stomverbaasd over het uiterlijk van Hilversum! Wat is er in dit jaar ontzettend veel gebeurd: de telefoon functionneert normaal, de trein loopt, nu zelfs de electrische, de bloemen van Meyer bloeien overal, duizenden jonge boompjes zijn al weer geplant...

U bent zeker nog niet op Anna's Hoeve en in het Spanderswoud geweest?

De heer Groote lacht.

— Ja, die noodkachels hè... Ik heb ervan gehoord! Maar inderdaad het uiterlijk beeld van Hilversum is me ontzaglijk meegevallen. Ik had gedacht lege winkels aan te treffen, maar de etalages zien er best uit, al weet ik wel, dat er nog heel veel schijn bij is; alles is weer zo schoon en zo proper...

Het raadhuis totaal verwoest!

En dat moet u weten, vervolgt hij, dat ik in Amerika eens iemand ontmoette, die zich een groot ondergronds strijder noemde, kersvers uit Nederland aangekomen, die me vertelde, dat van het Hilversumse raadhuis geen steen meer over was!

O, die geruchten! Maar steekt u eens eerst een sigaret op. Die mensen hier in Nederland zijn allemaal dol op Amerikaanse sigaretten.

„Die mensen in Nederland", daar behoren wij ook toe en met welbehagen inhaleren we de rood van de Chesterfield!

— Was er nog enig contact met het moederland?

— O, ja, de radio! Wat hebben we ons vaak geamuseerd met de nonsens-berichten van Hilversum, vooral over de Engelse en later de Amerikaanse „bezetting" van Curaçao. Ze wilden Curaçao „inpikken", maar intussen leefden we in de allerprettigste verstandhouding met onze „bezetters", heel wat anders dan jullie met je bezetters hier!

— Hoe was de reactie op Curaçao toen het moederland bezet werd?

— In de nacht van 9 op 10 Mei ging om half twee de telefoon — denk aan het tijdsverschil! — onmiddellijk hebben we toen de schuilloopgraven in orde gemaakt, die al klaar stonden en alle afgesproken maatregelen genomen. Zo werden nog diezelfde nacht alle Duitse schepen, die in de haven lagen, in beslag genomen voordat ze daarop voorbereid waren. Maar je voelde je toch wel een beetje hulpeloos en je vroeg je af, wat gebeurt er in Nederland?

Tot Dolle Dinsdag kwamen er met veel vertraging nog wel eens Rode Kruisberichten binnen en een keer is er nog een Amsterdamse krant doorgekomen op een of andere geheimzinnige manier. We hebben er danig plezier om gehad. Maar ik was aan het vertellen over de „bezetting" van Curaçao. De Engelsen kwamen al terstond en ik kan u verzekeren, dat alles in de beste harmonie ging. Nederlanders hadden toen nog het opperbevel. In Februari '42 kwamen de Amerikanen en toen kwam er grote bedrijvigheid, er was veel te bouwen.

De Amerikanen brachten nl. een grote luchtmacht mee. Voor millioenen is er gedaan in die jaren de laatste jaren voor vijf millioen Curaçaose guldens per jaar. Er was geen genie en dus werden alle militaire werken door Openbare Werken uitgevoerd. Alle gebouwen werden zodanig ontworpen dat ze na de oorlog voor andere doeleinden zouden kunnen dienen. Architect Bakker heeft er verschillende van ontworpen.

Ik heb verschillende reizen naar Amerika gemaakt voor de materiaalvoorziening. We moesten volkomen omschakelen van Europa op Amerika.

— U hebt dus na uw vertrek uit Hilversum uw blik wel kunnen verruimen.

— O ja, ik was graag in Hilversum, maar ik heb er geen ogenblik spijt van gehad, ik heb een interessant stuk van de wereld leren kennen.

— Hebt u nog veel van de oorlog gemerkt?

— Ja, er was grote activiteit van Duitse duikboten. Er zijn vooral in de Caraïbische Zee herhaaldelijk schepen getorpedeerd. Er zijn hele slagen tegen die duikboten geleverd, maar de bevolking merkte daar weinig van.

— Waren er geen directe aanvallen op de kust?

— Eenmaal is Curaçao beschoten en Aruba ook één keer, maar dat betekende weinig. Wel hebben we nagenoeg de hele oorlog blackout gehad, doch dat was meer ter bescherming van de scheepvaart, want als een schip voorbij een verlicht eiland vaart levert het een prachtig mikpunt op voor een duikboot.

Prinses Juliana verovert Curaçao.

— En de bevolking, hoe was die?

— Zwaar anti-Duits en vooral sterk Oranjegezind. Een van de grootste gebeurtenissen op de eilanden was het bezoek van Prinses Juliana in Februari '44. Dat was een enthousiasme en een hartelijkheid om nooit te vergeten.

Er komt een album met foto's ter tafel, die ons een goede indruk geven van het enthousiasme, waarvan Ir. Groote vertelt.

Hij vertelt dan nog over de prachtige haven van Curaçao, een van de grootste ter wereld en van de olieraffinaderijen van de Shell en de Standard, de raffinaderij op Aruba is de grootste ter wereld. De olie wordt aangevoerd uit Venezuela.

— Kan die dan in Venezuela zelf niet geraffineerd en verscheept worden?

— Ze beginnen er wel mee en dat vormt het grote economische probleem van Curaçao, maar voorlopig is die concurrentie nog

niet groot. Een ander probleem is het gebrek aan werkkrachten. Er wordt in de raffinaderijen gevochten om de mensen. Er is nu een groot contingent vreemde arbeiders, vooral uit Portugal, uitstekende werklieden en prettige mensen.

— Is er nog distributie geweest op Curaçao? vragen we met de herinnering aan de hongerperiode nog levendig in ons.

— Boter en suiker zijn nu en dan wat schaars geweest en een dag of wat was er geen brood en vlees. U moet niet vergeten, dat het een klein eiland is en voorraden zijn er niet. In dit verband wil ik u nog vertellen, dat het eerste schip, dat na de bevrijding uit Curaçao vertrok, een tanker, voor meer dan een millioen aan pakketten voor Nederland meenam, voedsel en opgespaarde kleding. Curaçao heeft trouwens elk jaar voor ƒ 2 millioen bijgedragen aan de algemene oorlogvoering, dit jaar is dat bedrag bestemd voor de heropbouw van Nederland.

Tenslotte vragen we nog even naar de aard van de „dienstreis". Deze staat in verband met het vraagstuk van de oeververbinding en de havenwerken. Midden door Willemstad loopt de St. Annabaai.

De beide oevers zijn verbonden door een voortreffelijke schipbrug, maar die is veel open en wordt wel eens aangevaren en is dan een week of wat buiten bedrijf. Nu is in studie een hoge brug of een tunnel.

— Op dat gebied hebt u wel ervaring, merken we op, doelend op de Beatrixtunnel.

— Ja, lacht Ir. Groote, maar hier komen toch wel een paar andere dingetjes bij kijken. Die tunnel hier doet het overigens nog goed, niet?

— We hebben in het archief nog een plaatje van de opening, waar u burgemeester Lambooy assisteert bij het doorzagen van de symbolische slagboom.

— Ik herinner het me, ja. Jammer, dat ik burgemeester Lambooy en wethouder Kuijper niet meer aantref. Ik heb altijd buitengewoon aangenaam met hen samengewerkt.

Er komt bezoek en we nemen dus afscheid. Ir. Groote, die in Hilversum zijn officiersrozet in de Orde van Oranje Nassau verdiend heeft, schuift zijn rapporten terzijde om ons uit te laten en zijn volgende gasten te begroeten, een van de velen, die dezen bekenden oud-Hilversummer gedurende zijn tijdelijk verblijf nog eens willen ontmoeten.

SPORT

K.S.C.

Neptunus — Dos Caminos 10—0; De Ster — Dosko 3—1.

ASIENTO-SPELERS NAAR ARUBA.

De tennisspelers L. Tjin A Djie en H. Rosenthal van Asiento hebben aan het eind van de vorige week een bezoek gebracht aan Aruba teneinde op de banen van de jubilerende Tivoli Club te spelen.

Op Donderdag versloegen de Asiento-mannen het paar Leo Henriquez en den Noordamerikaan Amman met 5—7, 6—2, 6—3 (best of three).

Vrijdag won men van Leo en Benny Henriquez met 6—1, 6—2, 6—3. Tjin A Djie gaf vervolgens met Oscar Salas van C.S.C. een demonstratie te zien.

Zaterdag won Tjin A Djie het van Amman met 6—2, 6—4.

De Arubaanse tenniskampioen Victor Henriquez kon niet tegen Tjin A Djie uitkomen vanwege een blessure.

DE TENNISUITSLAGEN.

Als volgt zijn de uitslagen van de tenniswedstrijden om het kampioenschap van Curaçao, welke tijdens het weekeinde gespeeld werden:

Heren enkel.

H. E. Hoener slaat H. W. A. Heldering 7—5, 6—0, 6—1; A. Iesurun slaat I. A. Regales 6—1, 5—7, 6—4, 6—3; N. M. Chumaceiro slaat O. Salas 6—4, 2—6, 6—3, 6—1.

Missie Nieuws

OP DOORREIS NAAR PUERTO RICO.

Met de 'Boissevain" zijn op Curaçao aangekomen acht Paters Dominicanen, die op weg zijn naar Puerto Rico. Deze week nog zullen zij doorreizen naar het land hunner bestemming.

Nederland

NEDERLANDS- BELGISCHE-LUXEMBURGSE VRIENDSCHAP.

Voor zover wij weten is het eerste tijdschrift dat „gewijd is aan de bevordering van de betrekkingen tussen België, Nederland en Luxemburg", het weekblad „De Drie Landen".

Het eerste nummer is gedateerd 22 Juni 1946 en gewerd ons als bijvoegsel van Elseviers-Weekblad. Als uitgever staat vermeld Meddens & Co. te Brussel. Het heet „De Drie Landen" en zijn associatie met Elseviers blijkt ook uit het motto „Non solus". De redactie geeft in haar inleiding de volgende doelstelling:

Het feit, dat Brussel drie kwartier vliegens van Amsterdam verwijderd is, zal niet nalaten bevruchtend te werken op de verhouding tussen Nederland enerzijds en België andererzijds. De verkeersmiddelen decreteren voor een deel de politiek. Het is de spoorweg geweest, die het Nederlandse federalisme de doodsteek heeft toegebracht; het vliegtuig zal Luxemburg, Brussel en Amsterdam bijeen brengen. De barrière van de grote rivieren is uit de lucht gezien niet meer dan een glinsterende streep.

Het is de zaak de consequenties van de nieuwe technische ontwikkeling snel en helder te trekken. Te meer waar de samengang Luxemburg, België, Nederland voorbestemd schijnt. Zóvele banden heeft de geschiedenis tussen deze landen gelegd. Wij ontveinzen niet, dat er verschillen zijn. Maar het verschil tussen Maastricht en Groningen is zeker niet groter dan dat tussen Leeuwarden en Brussel en welke Hollander die het Groot-Hertogdom betreedt, voelt niet, dat hij met een slag mensen te doen heeft, hetwelk veel op hem gelijkt?

Nieuwe verkeersmiddelen, geschiedenis, geografie, zij wijzen alle naar dat éne doel. Laten wij daarom verheugd zijn. Verdeeld betekenen wij weinig, gezamenlijk vertegenwoordigen wij een macht in Noord-West-Europa. Wij zijn allen mensen van hetzelfde slag. Geen grote demonische krachten dreven deze landen voort tot roekeloos imperialisme. Zo wij over zee iets betekenen, België en Nederland hebben dat niet aan veroveringszucht, maar aan gezonden, burgerlijke zin in de wereld iets te willen bereiken te danken. Belgen, Luxemburgers en Nederlanders zijn, wat men noemt, mensen van goeden wille. En deze goede wil brengt hen er vandaag toe na te streven, waartoe zij voorbestemd schenen: niet om één te worden, maar om gemeenschappelijk een aantal zaken te behartigen, om gemeenschappelijk hun belangen te dienen.

Deze krant „De Drie Landen" wil trachten een orgaan te zijn van deze gemeenschappelijkheid. Zij wil de Belgen en Luxemburgers met de Nederlandse problemen confronteren, zij wil de Nederlanders de problemen van hun zuidelijke naburen doen zien. Want het eerste vereiste voor een werkelijk gemeenschappelijk optreden is kennis van elkaars zaken.

Het is de taak van de Pers deze kennis te bevorderen. Het is de taak van de Pers in dit duistere Europa de fakkel op te houden — waar een culturele en economische gemeenschap kan groeien, op dat licht te wijzen. De noodzakelijkheid van samenwerking tussen de drie landen voltrekt zich nu eenmaal tegen een sombere achtergrond en men kan er dit van zeggen: zonder samenwerking dreigen wij stuk voor stuk verloren te gaan."

Aruba

VOOR AUTOBUSHOUDERS.

De Landsverordening No. 56 inzake autobusdiensten is op 1 Juni 1946 in werking getreden. Daarin wordt bepaald, dat personen, die met een autobus passagiers vervoeren, dit mogen blijven doen gedurende zes maanden na het in werking treden van deze verordening, aldus tot uiterlijk 30 November 1946. Na deze datum moet eenieder, die een autobusdienst onderhoudt in het bezit zijn van een vergunning, afgegeven door de Commissie inzake Autobusdiensten op Aruba.

Teneinde het den houders van autobussen gemakkelijk te maken om de vele vragen te beantwoorden, zijn formulieren verkrijgbaar gesteld, welke voorzien van een zegel van één gulden bij de Commissie moeten worden ingediend. Door gebruik te maken van bedoelde formulieren wordt veel geloop en geschrijf voorkomen.

Het is van groot belang voor de huidige houders van autobussen om met spoed hun aanvragen in te dienen, aangezien de Commissie een overzicht dient te krijgen van thans in bedrijf zijnde autobussen teneinde vergunningen uit te geven naar behoefte. Indien men zou verzuimen tijdig een verzoek in te dienen, zou het kunnen voorkomen, dat een vergunning wordt uitgereikt aan een nieuwen aanvrager en dat iemaand, die reeds jaren een autobusdienst onderhoudt, geen vergunning meer zou kunnen verkrijgen omreden het noodzakelijk geachte aantal is overschreden. Om deze teleurstelling te voorkomen dienen de aanvragen om een vergunning tot het onderhouden van een Autobusdienst op Aruba met spoed te worden ingediend.

Curaçao

PETER STUVESANT COLLEGE.

Bevorderd van 1 a naar 2a: A. Arends, N. E. Conner, A. J. van Leeuwen, R. R. Muskus, C. J. F. Römer, H. J. Sprock, J. M. Valk, P. A. v.d. Veen en J. C. Witvliet. Niet bevorderd: drie.

Bevorderd van 1b naar 2b: Anneke Baan, Ans Becker, J. Beyderwellen, R. Brouwer, Nory Chundro, A. H. van Gelder, H. J. C. M. Ghering, C. G. Hurtado, C. O. Irausquin, O. B. Merien, W. G. Statius Muller, W. E. Netto, Nini Petit, H. M. T. Steenhuysen, J. W. Visser en H. S Voigt. Niet bevorderd: dri.

Bevorderd van 2a naar 3a: M. J. Boekhoudt, Marie Brandes, J. M. Cratz, H. Dania, E. G. Deville, C. E. Dip, E. H. K. Eugenio, Alice Heshusius, L. H. da Costa de Leon, Selly Maal, D. B. Marchena, W. Paffen en J. G. Reeder. Niet bevorderd: geen.

Bevorderd van 2b naar 3b: G. Cairo, A. Debrot, J. S. Eman, Joyce Emanuels, R. Statius van Eps, H. J. Groothuis, G. L. Heyer, W. H. M. Lampe, C. K. H. v.d. Logt, R. C. Nijhof, H. Th. Penso, S. G. M. Rozendaal, Tiny Smidt en K. J. Tiesma. Niet bevorderd: één.

Gouvernements-normaallessen, verbonden aan de A.M.S.: Bevorderd van 1 naar 2: Peggy Chundro, Els Groothuis, Sheila Lampe en Anneke Sipkes. Niet bevorderd: geen.

DE HEER EN MEVR.

L. S. Corsen - Ossenkopp

geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun dochter

ANA MARIA

Curacao 22 Juli 1946

HEDEN OVERLEED

zacht en kalm tot onze diepe droefheid onze innig geliefde zuster, tante, behuwdzuster en pleegmoeder in den ouderdom van 70 jaar,

Mevr. de Wed.

Jeanette I. de Jongh

geb. van der Gen.

De teraardebestelling zal plaats vinden hedenmiddag om 4.30.

Sterfhuis: Weis Afó 891. Cur. 22 Juli 1946.

Fam. de Jongh
„ van der Gen
„ Hart
„ Fijnje
„ de Windt
„ Brons, Den Haag Holl.
„ Wouters.

Fam. Gonsalves
„ Grillo Connusa
„ Heraclio Henriquez
„ A. Patscheider en echtgenote
C. A. Oudenaller

Alg. Sur. Ver. J. P. F.

ATTENTIE, LEDEN, ATTENTIE!

Surinamers, ontwikkelt Uw verstand.

Woensdag, 24 Juli a.s. 's avonds om half negen hebben wij weer een leerzame Filmavond in de Club.

Toegang gratis. Zegt het voort. Komt kijken en leren.

Het Bestuur.

BEKENDMAKING.

De Netherlands Indies Purchasing Agency (NIPA) - Hereford House 117 Park Street. London WI. verzocht de „INCU" bekend te willen maken, dat zij gaarne informaties verstrekt over mogelijkheden van export uit Engeland op korten termijn, met opgave van fabrikanten en prijzen. De NIPA dringt er echter op aan, dat de betreffende informaties concrete gegevens bevatten, zoodat het zenden van pro-forma orders met complete details der gewenschte goederen vermeden wordt.

„INCU"

De „INCU" maakt hierbij bekend, dat geen aru-of curaforms meer vereischt zijn voor bestellingen van goederen ressorteerend onder Sub - Commissie II (Manufacturen en lederwaren). Vanzelfsprekend blijven bestellingen onderworpen aan de goedkeuring der Deviezencommissie.

2—1

CURAÇAO

GEEN INENTEN.

Naar men ons mededeelt werd in Santa Maria afgekondigd wanneer er ingeënt zou worden. Toen op de gegeven dag en uur de mensen kwamen opdagen ging het niët door omlat er geen koepokstof zou zijn. Wij begrijpen dat dit een vervelende situatie is, omdat bij gebrek aan normaal openbaar vervoer de betrokken vrouwen van heinde en ver moesten komen lopen en het dan niet bepaald prettig is naar huis gestuurd te worden. Dergelijke dingen werken vervelend.

BOISSEVAIN AANGEKOMEN.

Gistermiddag om 14 uur voerde de 'Boissevain" de Sint Annabaai binnen en spoedde de pers zich in een bootje, welwillend door de K.N.S.M. aangeboden, naar de Julianapier, waar reeds vele Isla-bewoners verzameld waren ter verwelkoming en om het altijd weer interessant gebeuren te zien van een aankomend schip.

Om ongeveer 15 uur lag het schip, dat de K.P.M.-vlag in top voerde, vastgemeerd en mochten de enkele bevoorrechten aan boord. Al gauw bemerkte men vele bekenden en werden handen en groeten gewisseld. Men kon overal zien, dat de passagiers blijde waren hun doel bereikt te hebben. De reis leek verre van prettig te zijn geweest en de klachten over letterlijk alles waren legio. Het kan niet anders, want het schip scheen te varen onder de regering en de kapitein en de scheepsofficieren schenen zelf niet veel te vertellen te hebben gehad. Bovendien was het schip vertrokken tijdens de staking in Nederland. Men kon toen geen voldoende geschikt personeel mede krijgen, waarop zich studenten aanmeldden.

Deze deden hun uiterste best, maar uiteraard misten zij de vaardigheid van dit handwerk.

Nu Curaçao bereikt is, zal alle onaangenaamheid wel spoedig vergeten zijn. Gisteren in de namiddag heerste tenminste in vele gezinnen reeds grote blijdschap over en weerzien, soms na jaren scheiding.

Het debarkeren, vooral voor degenen, die naar de Westwerf gingen, verliep ook al niet te vlug. Het merkwaardige is, dat men hierbij persoonlijk iemand een verwijt kan maken, daar iedereen, die wat te zeggen had, even vriendelijk en behulpzaam was, Is het misschien de organisatieziekte, die verlammend werkt?

Maar ondanks alles de 'Boissevain' is er en daarmede is Curaçao een grote dienst bewezen.

Majoor Ebel L. Venema, die met de 'Boskoop' was teruggekeerd, haalde persoonlijk 100 nieuwe politiemannen van boord. Hij begroette hen met een hartelijk woordje en het politie-muziekcorps onder leiding van Dimmendaal speelde er lustig op los.

Ook de directeur van de C.P.I.M., de Heer J. Noorduyn, kwam eén oogje slaan naar de boot, waarop vele Portugezen voor het bedrijf bestemd zich bevonden.

LASTENS FEEST.

Onder het plechtig gelui der klokken haalde een feestcommissie den Heer Emmanuel V. Lasten en zijn familie van huis af om deel te nemen aan het plechtig Eucharistisch dankoffer, dat de pastoor van de parochie hem [illegible] versierde hoogaltaar van de Pro-Cathedrale kerk droeg Pastoor Laurentius van Rooy O. P. geassisteerd als diaken door pater Rafaël Bührs O.P. en pater Antoninus Spekle O. P. de H. Mis op, waarbij het zangkoor op schone wijze de liturgische gebeden zong. Na het H. Evangelie hield de pastoor een kleine toespraak om te wijzen, dat deze H. Mis een Mis van dankbaarheid was voor al hetgeen de jubilaris voor de parochie gedaan heeft.

De Mis van Gruber in een schitterend arrangement van Coco Palm voor viool, fluit en cello, met het orgel teruggetrokken, was een meesterstuk, waarvoor den Heer Palm alle hulde toekomt.

Na de H. Mis werd de familie Lasten weder naar huis gebracht, waar zeer velen tezamen kwamen om den feesteling geluk te wensen. Het muziekcorps 'Santa Cecilia', waarvan de Heer Lasten ook lid is, gaf muziek ten beste.

Om twaalf uur kwam Zijne Hoogwaardige Excellentie Mons. Petrus I. Verriet O.P., Apostolisch Vicarius van Curaçao, den Heer Lasten gelukwensen. Eveneens kwamen nog Pater Vicarius Constantius Gallé O.P., de Pastoors Laurentius van Rooy O.P., Anthanasius Volk O.P. en Antoninus Spekle O.P., de geestelijke adviseur van de Coöperatieve, waar de jubilaris zijn gehele leven werkzaam is. De kapelaans van de parochie Santa Ana en Santa Familia waren eveneens aanwezig. Na een korte, maar hartelijke begroeting nam Zijne Hoogwaardige Excellentie het woord om „Su amigo Mani" (om Zijn vriend Mani) geluk te wensen. Zijne Hoogwaardige Excellentie wees er op, dat hij 'Mani' reeds bijna dertig — of zijn het er meer — jaren kende en dat Hij hem heeft waarderen als een boven alles trouw man. Trouw aan zijn godsdienst, familie en het maatschappelijk leven. Zijne Hoogwaardige Excellentie haalde verschillende feiten aan, die zij samen in vroeger jaren medemaakten. Tot besluit deelde Zijne Hoogwaardige Excellentie mede, dat de H. Vader in Rome den Heer Lasten een eerbewijs zal schenken. Het bericht hiervan is echter nog niet aangekomen. Maar komt dit, dan zullen wij opnieuw tezamen komen om onzen vriend Mani te eren. Hierna voerden verschillende sprekers nog het woord, o.a. de Pastoor van de Santa Ana, die den Heer Lasten dankte en hem een zeer gerieflijk zitje aanbood en ook de gelukwensen bracht van pastoor van den Elsen O. P. Pater Bührs loofde vooral ook de kundigheid op muzikaal gebied van den jubilaris en wees op de verdiensten van den Heer Lasten ook voor de parochie van de H. Familie. In het Spaans hield de voorzitter van de feestcommissie, de Heer Ismaël Cardoze, een schone toespraak tot den jubilaris. Het was hem toevertrouwd, omdat hij den Heer Lasten door jarenlange samenwerking zo heel goed kent. Zo als gezegd voerden nog vele anderen het woord, waarbij niet te vergeten valt te wijzen op het hartelijk woord van Frater Fidelius, die den Heer Lasten ook dankte voor zijn vriendschap.

De champagne werd geschonken en een lied door alle aanwezigen gezongen ter ere van den jubilaris. Dit lied was samengesteld door Fina Lasten, de zuster van den Heer Lasten.

Tot slot dankte de oudste zoon, de Heer Antonio Lasten, namens zijn vader voor de bewezen eer. Hiermede was het officiële gedeelte afgelopen en verliet de geestelijkheid het feest.

De gehele dag echter heerste de vrolijkheid in den huize Lasten. Muziek en dans was er wat dor en oog bekoorde.

HET FEEST VAN J.P.F.

De Algemene Surinaamse Vereniging „Justitia Pietas Fides" heeft de viering van haar eerste lustrum op Zaterdag en Zondag voortgezet met een tuinfeest, dat door velen bezocht werd. Een speciale attractie vormde het uitmuntende dansorkest van „Speen" Linscheer uit Aruba. Maar ook kon men zich te goed doen aan verschillende kraampjes en tapkasten. Het feest kan als goed geslaagd worden beschouwd.

GESLAAGD.

Voor de examens voor de Gouvernements Mulo-diploma's, gehouden op Vrijdag 19 en Zaterdag 20 Juli 1946, in het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling, slaagden de volgende personen:

Geëxamineerd: 31 candidaten: afgewezen: 2; geslaagd 29.

Voor diploma A: Geertruida Francisca Leerentveld, Chana Linder, Atelca Jasminta Marten, Norma Atala Martiena, Alsira Johanna Ursulina Martina, Jacobo Antonio Ossenkopp, Lucia Elena Mattheeuws, Jan Molenaar, Ivonne Josephine Nicodemus, Tirso José Palm, Herman Wilhelm Plantz, Elias René de Pool, Pablo Thomas Recao, Willem Hendrik Roerhorst, Josef David Seibald, Jelle de Vries, Sibyl Aileen Mussenden, Esther Mercedes Nouel, Zita Obediente, Lelia Gregoria Palm, Anna Christina Perret Gentil, Jorge César Römer, Hans Willy Trinler, Yolanda Valentia.

Voor diploma B: Stanley Genaro Martina, Elis Alejandro Martina, Kalil Louis Morkos, Jozef Celso Plaate.

Voor het aanv. ex. Wisk. B.: Irnoldus Jacobus van Leeuwen.

SCHELPEN EN PORTRETTEN VOOR HET MUSEUM.

Het Curaçaos Museum heeft een grote collectie schelpen, 4000 stuks omvattend ten geschenke ontvangen. Deze schelpen zijn in 400 families onder te brengen. Reeds zijn er 100 gedetermineerd. 120 Stuks zullen aan de Universiteit van Utrecht gedetermineerd worden.

De familie Heldewier-Vignon heeft een reeks familieportretten van de Juttings ter beschikking gesteld van het Curaçaos Museum, het oudste is het portret van een der eerste Lutherse predikanten alhier.

TELEFONEREN.

Nieuwe radio-telefonische verbindingen. Van 15 Juli af zijn radio telefonische verbindingen voor het publiek verkeer geopend met Chili, Paraguay en Uruguay, terwijl op 1 Augustus dergelijke verbinding geopend worden met Haïti en Portugal.

COMMANDANT SUFFISANT.

Kapitein H. A. van Oost is benoemd tot Commandant der Nederlandse troepen op Suffisant.

DE LIJST VAN DE K.L.M.

La Guayra — Curaçao.

18 Juli: Gregorio Pop, Justine Filipen, Elvira Escoribuela, Tomasa C. Salazar.

Miami — Curaçao.

18 Juli: Johannes Plesman.

Plaatsnamen op Bonaire en hun oorsprong.

Het leven en de aard van een volk kristalliseert zich voor een gedeelte in de namen van de plaatsen waar het vertoeft en werkt. En daarom is het leerzaam te weten waar de oorsprong dier eigennamen ligt. Het zijn zeker op Bonaire, dat zo arm is aan documenten en overblijfselen uit het verre verleden, de voornaamste documenta historica die het bezit.

1. **Antriol.** Een bevolkingscentrum ten Noorden van Kralendijk. De naam is ontstaan in de Spaanse tijd, en werd oorspronkelijk slechts gedragen door het Westelijke deel van Antriol, het huidige Antriol p'abao. Het is een verbastering van anterior, het „voor"-land, terwijl het Oostelijke deel, het tegenwoordige Antriol p'ariba, het „achter"-land heette. Heden ten dage hoort men nog menigmaal door oude lieden de naam Den Tera, d.i. het land in, het binnenland, gebruiken voor dat Oostelijke deel.

2. **Bará di Carta.** Een heuveltje ten Zuiden van de plantage Guatemala. Het is opgebouwd uit dunne diabaaslagen, die zich aftekenen als een stok (bará) speelkaarten (carta).

3. **Bonaire.** Geen mens weet, wat deze naam betekent. Zonder twijfel is hij van Indiaanse oorsprong, maar dan sterk verbasterd. Misschien was het oorspronkelijk Banare, wat metgezel betekent, dat is metgezel van Curaçao en Aruba. De Spanjaarden lieten het eiland zijn naam behouden. De kolonisten echter maakten van het eigenlijke woord, dat vreemd voor hen was, iets verstaanbaars: Buen-Aire, goede lucht.

Toen later het Spaans een der samenstellende elementen der tegenwoordige landstaal werd, veranderde de naam in Bon-aire. Toch vindt men in oude geschriften menigmaal een naam voor het eiland, die meer doet denken aan een verbastering van een Indiaans woord, dan aan een Spaans woord: Bonari, Buinari, Boynare, Banari. Denkelijk genoot men een grote vrijheid in het spellen en uitspreken der eigennamen.

b. **Brandaris.** Reeds van de tijd der Indianen af werd bij onraad vuur ontstoken om overdag door rook en 's nachts door lichtschijn Curaçao en de zeevarenden in de omgeving te waarschuwen. In de termen der Westindisch Compagnie heette dit: een brandaris maken, naar aanleiding van de vuren, die op de stompe toren „Brandaris" van Terschelling werden ontstoken. Men sprak zelfs van brandarissen als van hoge heuvels, die geschikt waren voor deze vuursignalen. Bonaire's hoogste heuvel behield deze soortnaam als eigennaam.

5. **Cabajéro.** Veelal verkort tot Cabajé; een plekje aan de Zuid-Westkust. Het woord betekent: ruiter. Er hangt een waas van geheimzinnigheid over het ontstaan van deze naam. Heel lang geleden moet het gebeurd zijn, dat iemand op een paard de vlucht nam, en aan de kust door achtervolgers in het nauw gedreven werd. De ruiter reed toen met paard en al de zee in. Sommigen beweren, dat hij onder water doorreed, en een eind verder weer te voorschijn kwam.

6. **Caruburu.** Een plaats aan de weg naar Rincón. Het is een verbastering van het Spaanse: Corre burro! Loop ezel! De weg aldaar stijgt en daalt herhaaldelijk, en daarom weigerden de ezels evenals vandaag nog regelmatig door te lopen.

7. **Dos Poz.** Betekent: Twee Putten. Een mooi plekje tussen Rincón en het Goto-meer. Daar ligt een grote put met zoet water. Iets naar rechts vindt men de ruïne van een oud bouwwerkje, een gevezen paarden drinkbak, Poz di Cabai genoemd. Vandaar twee putten.

8. **Gabilán.** Een uitloper van de heuvelrug Montagne. Er staan hoge bomen op, en in die bomen bouwen de gabilans, — de grootste soort roofvogels die het eiland kent —, hun nesten.

9. **Jatu Bacu.** Een plantage ten Oosten van Kralendijk. De benaming is Indiaans, en betekent: veel jatu's. De jatu is dezelfde cactus als de datu, een van de armvormige soorten. Inderdaad staan op de plantage zeer veel jatu's. In het binnenland van Venezuela moet de naam Jatu Bacu nog veel voorkomen.

10. **Kralendijk.** De hoofdplaats van Bonaire. De naam komt van koralen-dijk. Geheel het vlakke gedeelte van de Westkust is één dijk van door de storm opgeworpen koraalstenen. In 1830 is deze naam officieel door het Bestuur ingevoerd. In de wandel echter heet Kralendijk nog steeds Playa, dat is strand, rede.

11. **Mamparia Cutu.** Een plaats aan de Oostkust ten Zuiden van Lac. Het is de inheemse benaming van een zeemin, een wezen half mens half vis. Volgens de beschrijving van hen, die beweren een zeemin gezien te hebben, is hij zeer groot, en komt hij vaak op de kant even uitrusten; en dit heeft hij ook eens gedaan ten Zuiden van Lac.

12. **Nikiboco.** Het bevolkingscentrum ten Zuid-Oosten van Kralendijk. Het is een Indiaans woord, dat hoogstwaarschijnlijk betekent: in de vlakte verspreid. De huizen liggen er vrij uiteen, en de bodem is er geheel effen.

13. **Noord di Salinja.** Een kleine bevolkingsgroep ten Noorden van Kralendijk. Onder elkander wordt de naam vaak ingekort tot enkel: Noord. De plaats is gelegen ten Noorden van een gewezen zoutpan (salinja).

14. **Para Mira.** Een hoogte op de weg van Rincón naar Dos Poz. De woorden betekenen: Blijf staan kijken. Van daaruit heeft men namelijk een verrassend mooi gezicht in het keteldal, waarin het dorpje Rincón gelegen is.

15. **Pedro Keli.** In de volksmond verbasterd tot Petriké of Peliké, de meest Zuidelijk gelegen zoutpan. Officieel heette deze vroeger Oranje-Pan. De eerste of een van de eerste opzichters droeg de naam van Pedro Keli.

16. **Plaja Lechi.** Een plekje aan de zee benoorden Kralendijk. De naam was oorspronkelijk Palu Lechi (melkboom), vanwege een melkboom, die er stond. Toen de boom verdwenen was, werd in analogie van Plaja, Plaja p'ariba en Plaja p'abao deze plaats Plaja Lechi genoemd.

17. **Plaja Manteca.** Letterlijk: Boterstrand. Het is een plaats aan de kust juist beneden Lac. Eens is daar een bark op de kust geslagen, die een grote voorraad boter aan boord had.

18. **Rincón.** Het dorp in het Noorden. Het woord Rincón heeft vooral in het oud-Spaans de betekenis van: afgelegen plekje, verborgen hoekje. Het Spaanse Bestuur heeft zich destijds aldaar gevestigd, en toentertijd was het nog meer dan thans een verafgelegen plekje, weggedoken achter een ring van heuvels en in het Oosten beschermd door een ruwe zee.

19. **Sabána.** Het is de buurt rondom de kerk van Kralendijk. Na de regen groeit er een hard soort gras, waar vooral de ezels zich te goed aan komen doen. In die tijd wordt de kale grond in een paar dagen omgetoverd in een weide, oftewel een sabána.

20. **Salinja Abao.** Het is de eerste zoutpan, die men komende van Kralendijk, ontmoet. De naam is niets anders dan een lichte verbastering van Salinja Blauw, Blauwe zoutpan, de officiële naam der zoutpan.

21. **Slachtbaai.** Een inham aan de Noord-Westkust. Daar werd oud-tijds het Gouvernementsvee geslacht en gezouten met het zout dat de baai zelf oplevert. Er is een behoorlijke rede, zodat schepen er kunnen aandoen. Het vlees werd vandaar verscheept naar Curaçao ten gerieve van het garnizoen en het grote aantal landsslaven.

22. **Subi Blanco.** Letterlijk: De Witte Helling: een helling ten Zuiden van het oude vliegveld. De aarde is daar zeer licht van kleur.

23. **Tera Corá.** Het meest Zuidelijk gelegen bevolkingscentrum. De betekenis der woorden is: Rode aarde. De bodem bestaat aldaar uit enen sterk verweerde diabaas van rood-bruine kleur. Oorspronkelijk heette Tera Corá: Pueblo Nobo of Mundu Nobo, Nieuw Volk, naar aanleiding van het feit, dat de zoutslaven van Rincón tezamen werden overgebracht naar deze plaats om dichter bij hun werk te wonen. Ze vormden dus een nieuw volk.

24. **Seru Bentana.** De heuvel in het hoge Noorden, waar de nieuwe vuurtoren opgebouwd is. De heuvel heeft een rotsachtig gedeelte, waarin een vierkante opening is, juist als een raam (bentana); vandaar Raamberg.

V.B.

HOEST.

De oorzaak van slapeloze nachten. . . . .

Geirriteerde luchtpijpen.

Volwassenen kunnen niet hetzelfde resultaat verwachten van medicijnen die speciaal voor kinderen bestemd zijn. Indien U zich bevrijd wilt zien van die vervelende hoest dan moet U een doel treffend middel zoeken, ga dan naar Uw apotheker en vraagt hem een flesch Emulsie **Bron-Chu-Lise.**

Als u niet zo gauw kijkt om een paar centen meer uit te geven en het beste wenst en aldus betere resultaten te verkrijgen, koopt dan Emulsie **Bron-Chu-Lise.** Reeds bij de eerste dosis merkt U al hoe de hoest zakt en U krijgt verlichting. De hoest kan kwade gevolgen hebben, koopt daarom deze emulsie om er zoo spoedig mogelijk van af te zijn. 1

Goudvondst in Zuid-Afrika

Wereldproductie in 1940 - '44 gedaald.

In de laatste weken stonden de beurzen van Londen en Johannesburg in het teken van een goud-„boom". Er ontwikkelde zich een speculatieve handel van zeer grote omvang, zo zelfs dat men zich in Johannesburg genoodzaakt zag de beurs alleen in de morgenuren open te stellen ten einde de effectenkantoren in de gelegenheid te stellen het zich steeds maar ophopende achterstallige werk in de middaguren af te doen. De oorzaak van dit alles is de ontdekking van een nieuw, naar men zegt zeer rijk, goudveld in de Oranje Vrijstaat in de omgeving van Odendaalsrust, een plaatsje tussen Kroonstad en Kimberley, aldus „Trouw".

Het is niet de eerste keer, dat de wereld getuige is van de ontdekking van een nieuw goudveld en van al de gevolgen daarvan. Een eeuw terug, in 1848, was er de ontdekking van de Californische goudvelden; in 1851 die van de velden in Australië; in de zestiger jaren van de velden in Colorado; in 1886 van de velden aan de Rand (Zuid-Afrika) en in 1896 van de velden in Klondyke. In 1868 werd door Karl Mauch het voorkomen van goud in de Olifantrivier vermeld, en in 1882 begon men in de Kaapkolonie met de goudontginning; in 1885 aan de Witwatersrand in Transvaal. De goudopbrengst van Transvaal bedroeg in 1886 £ 34.710.— In 1887 bestonden er in Johannesburg 68 maatschappijen met een totaal kapitaal van £ 3 millioen; acht jaar later was de beurswaarde van de Zuidafrikaanse goudaandelen reeds £ 100 millioen.

Het schatten van de waarde van een nieuw ontdekt goudveld is een moeilijke zaak, vooral wanneer het goud niet aan de oppervlakte wordt gevonden. Men meent echter, dat er alle aanleiding bestaat van het nieuwe veld goede verwachtingen te koesteren.

Tot dusverre behoorde de Oranje Vrijstaat tot de onregelmatige en kleine producenten. Vóór het nieuwe gebied ten Noorden van de Zandrivier (een zijrivier van de Vaalrivier), dat een lengte heeft van ongeveer 25 mijl met op sommige plaatsen een breedte van 7 mijl, een rendabele winning mogelijk maakt, zullen er natuurlijk nog zeer grote kapitaals-investeringen nodig zijn. Dit moet geschieden in de vorm van transportmiddelen, woongelegenheid, gebouwen, kracht- en watervoorzieningen, machines enz. enz. Schattingen hiervoor lopen reeds tot £ 40 millioen.

Prijs voor het goud.

De betekenis van het goud in het algemeen bestond tot nu toe hoofdzakelijk in zijn geschiktheid als medium bij het internationale betalings- en credietverkeer, alsmede als dekking voor de nationale valuta's. Het verbruik voor industriële doeleinden viel hierbij in het niet. De Sterlingprijs voor goud werd ten gevolge van het verlaten van de gouden standaard door Engeland in 1931 belangrijk verhoogd. Er kwam nogmaals een verhoging toen de Noordamerikaanse regering al het haar aangeboden goud tegen een vaste prijs van $ 35.— per ounce ging overnemen. Meer dan 80% van de wereldgoudvoorraad vloeide af naar de V.S. Bij het uitbreken van de oorlog bedroeg de goudprijs 148 sh. tegen 84 sh. 11 d. voor het verlaten van de gouden standaard in 1931. Gedurende de oorlog is hij verder gestegen en hij bedraagt nu 172 sh. 3 d.

Opnieuw zijn er geruchten over een verhoging. De muntcommissie uit het Huis van Afgevaardigden (V.S.) heeft opnieuw een poging ondernomen om de prijs in de V.S. te verhogen van $ 34 tot $ 56. Men betwijfelt echter of deze pogingen succes zullen hebben en wijst in dit verband vooral op de consequenties, welke er uit voort zouden vloeien met betrekking tot de overeenkomsten van Bretton Woods.

In Johannesburg liepen aan het einde van de vorige maand eveneens hardnekkige geruchten over een prijsverhoging. Deze verhoging zou zich echter volgens nadere informaties beperken tot een kleine technische verandering in de verkoop van Zuidafrikaans goud naar Londen. De wereldprijs zou onveranderd blijven. Ook de Zuidafrikaanse minister van Financiën sprak het gerucht tegen en noemde een verhoging het grootste ongeluk, dat Zuid-Afrika momenteel zou kunnen overkomen.

Niet te ontkennen valt het bestaan van een drang naar een hogere goudprijs. Als in zoveel zaken zal ook hierin de U.S.A. uiteindelijk wel de beslissing brengen. Voorlopig schijnt er echter zolang men nog alle pogingen aanwendt om de inflatie af te remmen, weinig aanleiding te bestaan om tot een verhoging van de goudprijs over te gaan.

Productie.

De goudmijnen zijn in Zuid-Afrika de hoeksteen van de volkshuishouding. Goud vormt er het voornaamste uitvoerproduct. In 1941 bereikte de Zuidafrikaanse goudwinning met een productie van 14.386.000 ozs. haar hoogtepunt. Sindsdien is de productie geleidelijk teruggelopen. In 1940 bedroeg de totale winst van de Zuidafrikaanse goudmijnen £ 47.53 millioen, waarvan £ 21.06 millioen als dividend werd uitgekeerd. In 1944 waren deze bedragen resp. £ 32.94 millioen en £ 13.62 millioen.

Onder de concurrenten bij de goudproductie neemt Rusland een steeds belangrijker plaats in. Voor de oorlog heeft Rusland reeds de goudproductie zo hoog mogelijk opgevoerd en er bestaat alle reden voor de veronderstelling, dat het ook na de oorlog deze politiek voort zal zetten. De wereldproductie beliep in de oorlogsjaren (in 1000 ozs): 1940 40.810; 1941 40.100; 1942 35.900; 1943 29.700; 1944 27.500.

Sociale Beweging.

De ambachtsschool, een van de grootste glories van de Volksbond, stond deze week weer eens in het middelpunt van de belangstelling; niet slechts omdat aan 34 leerlingen het diploma kon worden uitgereikt, doch ook omdat bij de uitdeling van dit diploma's een beschouwing over het rapport-Ellis werd gegeven door Mgr. Verriet.

Monseigneur dankte voor de belangstelling van de samenstellers van dat rapport voor het ambachtsschoolonderwijs doch laakte het, dat er geen woordje hulde afkon voor het werk gepraesteerd voor de ontwikkeling van de jeugd van dit indust ie-eiland zowel op de Ambachtsschool, als wel op Scherpenheuvel en op Brakkeput. Men kent het eiland niet, men weet soms niet eens waar de ambachtsschool toch wel ergens ligt......

Deze week zou Curaçao weer een mooie nieuwe sociale wet gekregen hebben, doch de „sociale" Eman had het te druk met andere zaken en er was zodoende geen quorum. Een goede arbeidsgeschillenwet zouden we gekregen hebben, en dat is veel waard nu is er soms alle lijn zoek bij een conflict, daar er geen procedure staat voorgeschreven om tot een oplossing te komen. De bond San Telmo der bootwerkers liet tijdens de laatste staking goed zien geen staking te willen, door midden in dat conflict nogmaals te vragen, om toch een arbeidsgeschillenwet te geven aan Curaçao.

Een arbeidsbeweging, waar men de mensen als maar aanzet tot staking, ja, hen die werkwillig zijn gaat bedreigen, heeft onze goedkeuring niet, biedt ons geen basis tot samenwerking, en we zouden bij de autoriteiten meer inzicht wensen, opdat zij inzien, hoe een dergelijke beweging fnuikend kan werken voor het moreel der arbeiders.

Deze week gaf de „La Union" een Papiamentse uitleg van ziekte en ongevallenwet, zo vervult men een taak en helpt men het Gouvernement.

Tevens vestigde men nogmaals de aandacht op de noodzaak, dat niet slechts woningstichtingen als van de Volksbond en het Gouvernement, doch ook van industrieën en handelsondernemingen mee moeten helpen het woning-tekort op te lossen.

Bestuur C.R.K.V.

Waar de mannen van Putten begraven liggen.

Nog vers ligt ons de verschrikkelijke tragedie van het dorpje Putten in het geheugen: Als wraakoefening voor een aanslag op twee Duitse officieren, werden op 1 October 1944 op bevel van Generaal Christiansen 676 mannelijke inwoners uit het dorp weggevoerd. Via Amersfoort werden zij naar het concentratiekamp Neuengamme getransporteerd en vandaar naar de „Aussenkommando's" Husum en Aurich. Slechts twee en veertig mannen keerden terug. Zij konden berichten, dat een groot aantal dorpsgenoten overleden en anderen spoorloos verdwenen waren. Vele vrouwen en moeders uit het geteisterde dorp leven nog steeds in een afschuwelijke onzekerheid. Waar zijn de doden van Putten?

In verband met deze quaestie verscheen er een belangwekkende publicatie in „De Linie" van 20 April, over de slachtoffers van het werkkamp Husum. Het weekblad drukte een uittreksel af van de parochiekroniek van het dorpje Ladelund, gelegen in het Deens-Duitse grensgebied van Sleeswijk.

De dominee van het dorp, Johannes Meijer, bericht, dat begin November 1944 in een bij het plaatsje gelegen werkkamp, berekend op 200 arbeiders, ongeveer 2000 politieke gevangenen werden gebracht, afkomstig uit geheel Europa. Zij moesten tankgrachten graven onder strenge bewaking. Den dominee werd gelast op zijn kerkhof de doden van het kamp — enige tientallen per week — te laten begraven. Daar de massagraven door de gevangenen zelf gedolven moesten worden, heeft Meijer de gelegenheid gehad met velen van hen te spreken en een soort registratie van slachtoffers bij te houden.

De Duitse cronieckschrijver deelt mede, dat vele doden afkomstig waren uit het Nederlandse dorpje Putten.

Een Haagse jongeman, L. Levendekker, die als gevangene wist te ontsnappen en vervolgens in December onderdook, bevestigt dit bericht. Na de bevrijding heeft hij een onderhoud met Ds. Meijer gehad. Deze vertelde hem, dat in negen massagraven op het kerkhof ongeveer driehonderd doden liggen. Onder hen bevinden zich honderd zes en dertig Nederlanders, waarvan velen uit Putten, soms drie of vier uit één gezin.

Dezer dagen kwamen wij in contact met een jong musicus uit Amsterdam, die vier en een half jaar in Duitse concentratiekampen heeft doorgebracht. Hij verstrekte de hiervolgende belangrijke gegevens over het lot van de Puttenaren, die naar het werkkamp Aurich waren overgebracht.

„Op 12 October vertrokken wij met een transport van 1500 mensen — waaronder de 676 mannen uit Putten — van Amersfoort naar Neuengamme. Veertien dagen later werden de meesten van ons overgebracht naar de werkkampen Husum en Aurich. Tot de laatste behoorde ik. In het kamp Engerstrafen bij Aurich vonden, voornamelijk door dysentherie en uitputting, in korte tijd 490 mensen de dood, waarvan naar schatting 250 Nederlanders. Ik denk, dat onder hen ongeveer 150 Puttenaren waren.

Ik herinner me deze getallen vrij goed, omdat ik zelf moest helpen bij het begraven van de lijken. Het eerste ziekentransport van ongeveer 500 mensen vertrok op 16 December van Aurich naar Neuengamme. De meeste zieken stierven daar spoedig en werden onmiddellijk gecremeerd. Op 22 December werden de laatste overlevenden van Aurich naar Neuengamme vervoerd. Van Kerstmis af waren er gemiddeld 500 doden per week in het kamp. Midden Maart vertrokken wij met 1400 zieken, onder geleide van het Zweedse Rode Kruis, naar het kamp Wartenstädt bij Brunswijk. In de eerste Aprildagen begon het transport naar Ravensbrück. De laatste reis, die acht dagen duurde. Honderden mannen die tot het laatste toe nog hadden volgehouden, stierven in de trein. Doelloos reden wij voort, de twee elkaar naderende fronten ontvluchtend.

Verscheidene malen stopte de trein, om een dodenwagen los te koppelen. In het plaatsje Uchtspringer bij Stendau, gooiden de Duitsers twee en zeventig lijken uit de wagens. Wij moesten ze onder toezicht van de S.S. begraven. De gevangeniskleding der doden moest worden uitgetrokken en verbrand. De laatste drie, die het graf ingingen, waren stervende. Hun polsen klopten nog. Wij protesteerden, doch de Oberscharführer ranselde ons af. En wij begroeven ook hen. Eén Joodse vrouw en een en zeventig mannen, waaronder ook weer een aantal Nederlanders, liggen in dit graf. Ik ben waarschijnlijk de laatste overlevende van de doodgravers.

En der mannen, die onderweg ook vaak heeft moeten helpen bij het begraven van onze doden, is de Belg Raymond uit Tongeren. Ik ben er zeker van, dat hij zich nog tal van namen der overlevenden herinnert.

Gevangenisnummers.

Ik weet, dat vele slachtoffers de blikken plaatjes met hun gevangenisnummer nog dragen. De nummers der Puttenaren liggen tussen 56.078 en 57.580. De Nederlanders, die op 8 en 9 September van Amersfoort overgebracht werden naar de concentratiekampen Sachsenhausen, Heinkel en Neuengamme, dragen nummers van 49.000 tot 50.000. Eind Januari werd een groep Nederlanders naar Neuengamme getransporteerd, waar onmiddellijk na aankomst zes en vijftig van hen werden opgehangen. De nummers van deze groep liggen in het 68e duizendtal. Volgens mij zou men op deze wijze nog de namen van zeer vele Nederlanders kunnen achterhalen, vooral ook omdat een groot deel van de kartotheken van Neuengamme bewaard is gebleven."

Wij hebben deze gegevens terstond ter beschikking gesteld van het Nederlandse Rode Kruis. Men deelde ons mede, dat er reeds een brief gezonden is naar Dominee Meijer, met het verzoek nadere inlichtingen en lijsten met de namen van de overledenen. Het Rode Kruis zal, mede naar aanleiding van de thans bekend geworden feiten, zo spoedig mogelijk een begin maken met het openen van de massagraven. Men heeft in Duitsland de overtuiging dat hierbij een groot aantal van de nog steeds vermiste 70.000 Nederlanders geïdentificeerd zal kunnen worden.

(Het Vrije Volk)

DE HEILIGE VADER OVER HET WIELRENNEN.

In tegenwoordigheid van een aantal bisschoppen en talrijke priesters had ten Vaticane de ontvangst plaats van de deelnemers aan de Italiaanse wielerwedstrijd, waaronder ook de organisatoren en een groot aantal sportliefhebbers. De renners, allen in hun sportcostuum, stelden zich op in het hof van St. Damascus, waarna de Paus op de loggia van de eerste verdieping verscheen, warm toegejuicht door de aanwezigen.

In zijn toespraak zeide de Paus o.m. „Met geheel uw hart hebt gij verlangd deel te nemen aan deze wedstrijd. Van alle takken van sport is de wielersport een gezondste sport, omdat zij gans het gehele lichaam ten goede komt en het uithoudingsvermogen bevordert, waarmede moed en discipline gepaard gaan. Gij kent de schoonheid van Italië. Gaat dan heen en dat onze zegen, die wij u van ganser harte schenken, u vergezelle".

Vervolgens ontving Pius XII in zijn privé-vertrek enkele renners, waaronder Orefelli den leider van de ronde van Italië, Bertochini, den winnaar van het parcours, den Italiaansen kampioen Bartali die lid is van de katholieke actie, alsmede den directeur van het Italiaanse sportblad „Gazette dello sport".